

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 324/2020-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Frederikou Birkovou, Strojársená 11/C, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 25/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 25/2015 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 25/2015 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 800 € (slovom osemsto eur), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 562,86 € (slovom päťstošesťdesiatdva eur a osemdesiatšesť centov) na účet advokátky JUDr. Frederiky Birkovej, Strojárska 11/C, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 324/2020-20 z 30. júna 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 25/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako splnomocnený zástupca svojej sestry, ktorá bola stranou sporu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 41 C 173/2007, požiadal o vypočutie matky bývalého manžela jeho sestry (žalovanej v napadnutom konaní, pozn.). Žalovaná v napadnutom konaní následne v rámci konania o vyporiadanie BSM predložila okresnému súdu podľa sťažovateľa so zlým úmyslom nevyžiadaný, ohováračský list obsahujúci nepravdivé tvrdenia o ňom, jeho matke, ako aj o jeho sestre (bývalej neveste žalovanej v napadnutom konaní), ktorého účelom bolo podľa neho negatívne ovplyvniť okresný súd vo vnímaní jeho osoby škandalizovaním a ohovorením jeho osoby. V dôsledku spomínaného listu podal sťažovateľ 20. januára 2015 na okresnom súde proti žalovanej žalobu o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o ktorej tento súd v napadnutom konaní do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne nerozhodol.

3. Napadnuté konanie je podľa sťažovateľa poznačené nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu. V súvislosti s namietanou nečinnosťou okresného súdu sťažovateľ poukázal na to, že v napadnutom konaní sa zbytočné prietahy zjavne vyskytli už v jeho úvode, pretože okresný súd prvé pojednávanie v tejto veci nariadil až po dvoch rokoch a desiatich mesiacoch od podania jeho žaloby. Postup okresného súdu na prvom pojednávaní, ktorým napriek k spisu v tejto veci už v tom čase pripojeným spisom nepristúpil k vykonaniu týchto dôkazov oboznámením sa s nimi, ale pojednávanie v tejto veci odročil na neurčito, považuje sťažovateľ taktiež za zbytočné prietahy. Obdobie nekonania okresného súdu v súvislosti so zabezpečením spisu vedeného pod sp. zn. 41 C 173/2007 pred prvým pojednávaním v tejto veci označil sťažovateľ za v poradí tretí zbytočný prietah. Štvrtý zbytočný prietah okresný súd podľa sťažovateľa spôsobil v napadnutom konaní svojím neefektívnym, nezákonným a nelogickým postupom pri vykonávaní dôkazu oboznámením s opatrovníckym spisom z roku 2005. V poradí piatej zbytočný prietah bol podľa jeho názoru v napadnutom konaní spôsobený tým, že zákonná sudkyňa nemala naštudovaný spis vo veci na pojednávaniach konaných 18. januára 2019 a 20. marca 2019, t. j. nebola na pojednávaniach dostatočne pripravená, v tejto spojitosti poukazoval sťažovateľ najmä na neefektívne konanie súvisiace s postupom súdu

pri vykonávaní jednotlivých dôkazov, ako aj krátky čas určený na uskutočnenie nariadeného pojednávania. K predĺženiu napadnutého konania podľa sťažovateľa došlo napokon aj v dôsledku zbytočných prietáhov pri oneskorenom doručovaní jednotlivých dokumentov predložených stranami sporu protistrane, ďalej odročením nariadených pojednávanií pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne na 27. apríl 2018, 29. jún 2018, 11. júl 2018, odročením pojednávania na základe žiadosti právnej zástupkyne žalovanej na 13. júl 2018, a taktiež aj odročením minimálne dvoch pojednávanií bez toho, aby okresný súd uviedol, ktoré dôkazy budú na ďalšom pojednávaní vykonané (napr. pojednávanie uskutočnené 28. februára 2018, 20. marca 2019 a 14. júna 2019).

4. Vo vzťahu k namietanej neefektívnosti postupu okresného súdu sťažovateľ poukázal na odročenie prvého pojednávania okresným súdom na neurčito, čo je podľa neho v rozpore s § 184 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ďalej na to, že okresný súd na návrh žalovanej k predmetnej veci pripojil ďalšie spisy bez toho, aby žalovanú požiadal o uvedenie konkrétnych listín z nich, ktoré preukazujú podľa nej pravdivosť žalobou napadnutých výrokov, ako aj na to, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti okresný súd v rámci dokazovania nepristúpil k oboznamovaniu sa s týmito spismi.

5. Podľa sťažovateľa žalovaná v napadnutom konaní navrhla vykonanie viacerých bezcenných dôkazov zo špekulatívnych dôvodov iba s úmyslom bezdôvodne ho predlžovať. Sťažovateľ poukázal na nezákonný postup okresného súdu, v dôsledku ktorého došlo podľa neho ku skresleniu písomných zápisníc o pojednávaniach z 22. novembra 2017, 23. júla 2018, 12. októbra 2018 a 20. marca 2019, ako aj k účelovému vykonávaniu jednotlivých dôkazov, predovšetkým výsluchov svedkov, takým spôsobom, aby vyzneli v neprospech neho, čím v napadnutom konaní sama zákonná sudkyňa podľa neho spochybnila svoju neustrannosť.

6. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že napadnuté konanie trvá takmer štyri a pol roka a okresný súd v ňom dosiaľ nielenže nerozhodol, ale ani nezačal s oboznámením

k nemu pripojených spisov, ktoré žalovaná ihneď na začiatku tohto konania označila za hlavné dôkazy na podporu svojich tvrdení.

7. Predsedovi okresného súdu sťažovateľ zaslal v priebehu napadnutého konania postupne spolu šesť sťažností na prietahy a následne podal aj spolu päť žiadostí o prešetrenie vybavenia sťažností predsedovi Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“). Predseda okresného súdu ako dôvodnú vyhodnotil pritom iba prvú z jeho sťažností na prietahy z 26. novembra 2017. Predseda krajského súdu vo svojej odpovedi na jeho žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti z 25. januára 2018 okrem iného uviedol, že predmetnú vec zaraďuje do režimu sledovania v pravidelných mesačných lehotách až do jej právoplatného skončenia, avšak napriek tomu je napadnuté konanie i naďalej podľa sťažovateľa poznačené neefektívnou činnosťou okresného súdu. Sťažovateľ na túto skutočnosť opakovane upozorňoval či už predsedu okresného súdu, alebo predsedu krajského súdu, ale k náprave postupu okresného súdu v napadnutom konaní podľa neho nedošlo.

8. Konanie o ochranu osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy je podľa sťažovateľa bežnou súčasťou agendy súdov a jeho správanie bolo počas celej doby trvania napadnutého konania aktívne a súčinnosťné. Zdlhavosť konania je podľa neho v súlade so zámermi žalovanej, proti ktorej správaniu okresný súd nevyvodil dosiaľ žiadne dôsledky.

9. Na tomto základe sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 2 300 € a zaviazal okresný súd nahradiť mu trovy konania v sume 326,66 €.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, replika sťažovateľa a chronologický prehľad úkonov okresného súdu v napadnutom konaní

10. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie a zároveň ho vyzval, aby ústavnému súdu oznámil, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

11. Predseda okresného súdu v podaní sp. zn. 1 SprV 477/2020 z 8. augusta 2020 uviedol, že v tejto veci súhlasí s upustením od ústneho pojednávania a po chronologickom prehľade vykonaných úkonov v napadnutom konaní poukázal na skutočnosť, že sťažnosť považuje za dôvodnú, keďže vec nie je ani po viac ako piatich rokoch právoplatne skončená.

12. Na výzvu ústavného súdu sa podaním doručeným ústavnému súdu 8. septembra 2020 vyjadril sťažovateľ, ktorý poukázal na ďalšie prieťahy, ktoré podľa jeho názoru vznikli po podaní ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ už v ústavnej sťažnosti vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednania jeho veci pred ústavným súdom.

13. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom okresného súdu, replikou sťažovateľa, ako aj s obsahom spisu dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

14. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 25/2015 zistil, že v napadnutom konaní boli uskutočnené tieto pre posúdenie ústavnej sťažnosti relevantné úkony:

- 20. januára 2015 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy,

- 12. marca 2015 bola žalovaná vyzvaná na vyjadrenie sa k žalobe, ktoré bolo okresnému súdu doručené 15. apríla 2015,
- 17. apríla 2015 okresný súd vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k stanovisku žalovanej,
- 25. mája 2015 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľa, ktoré okresný súd zaslal 6. októbra 2016 žalovanej a zároveň pripojil k spisu ďalšie spisy okresného súdu,
- 1. decembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej,
- 9. októbra 2017 bolo nariadené pojednávanie na 22. november 2017,
- 22. novembra 2017 konanie pojednávania, ktoré bolo odročené na neurčito,
- 31. januára 2018 bolo nariadené súdne pojednávanie na 28. február 2018,
- 28. februára 2018 konanie súdneho pojednávania, ktoré bolo odročené na 27. apríl 2018,
- 24. apríla 2018 súdne pojednávanie pôvodne nariadené na 27. apríl 2018 bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne a bol nariadený nový termín na 29. jún 2018, ktorý bol taktiež z rovnakého dôvodu zrušený a bol nariadený nový termín na 11. júl 2018, ktorý bol preložený na 13. júl 2018 na základe žiadosti žalovanej,
- 13. júla 2018 konanie pojednávania, ktoré bolo odročené na 12. október 2018,
- 12. októbra 2018 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu, že sťažovateľ predniesol, že zákonná sudkyňa sa dopustila trestného činu pozmeňovania verejnej listiny, ktorá sa vzhľadom na jeho prednes rozhodla predložiť spis predsedovi okresného súdu s námietkou zaujatosti,
- 6. novembra 2018 bolo nariadené pojednávanie na 18. január 2019, ktoré bolo po vypočutí svedkov odročené na 20. marec 2019,
- 20. marca 2019 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 14. jún 2019,
- pojednávanie nariadené na 14. jún 2019 bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne a bol nariadený nový termín na 11. júl 2019,
- 11. júla 2019 konanie pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorý bol sporovým stranám expedovaný 18. júla 2019,
- 14. augusta 2019 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa, ktoré bolo 27. augusta 2019 zaslané žalovanej na vyjadrenie,

- 6. septembra 2019 doručené vyjadrenie žalovanej, ktoré bolo 17. septembra 2019 zaslané sťažovateľovi,

- 23. septembra 2019 doručené vyjadrenie sťažovateľa, ktoré bolo 23. októbra 2019 zaslané žalovanej, ktorá sa k nemu vyjadrila podaním z 30. októbra 2019,

- v období od 7. novembra 2019 do 4. novembra 2020 sa spis nachádzal na krajskom súde, kde krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 358/2019 z 1. októbra 2020 potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 13 C 25/2015 z 11. júla 2019 a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu,

- 9. novembra 2020 okresný súd zaslal rozsudok krajského súdu sporovým stranám.

III.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

15. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

18. Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a posúdenie vecí ústavným súdom

19. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

20. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

21. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

22. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

23. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o ochranu osobnosti tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich v zásade po skutkovej ani právnej stránke hodnotiť ako zložité.

24. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie s'ťažovateľa. Ústavný súd z obsahu zapožičaného spisu okresného súdu nezistil skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu s'ťažovateľa v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania.

25. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že nemožno pochybovať o tom, že povaha danej veci, t. j. ochrana osobnosti, si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty sporových strán.

26. Zo spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 25/2015 ústavný súd zistil, že v období od podania žaloby, a teda od 20. januára 2015 do 9. októbra 2017, keď okresný súd v spore nariadil prvé pojednávanie, vykonával okresný súd len procesné úkony spojené s doručovaním vyjadrení navzájom sporovým stranám. Okresnému súdu tak trvalo viac ako dva a pol roka len vykonať tieto základné procesné úkony, čo nemožno hodnotiť ako efektívny procesný postup. Navyiac obdobie od 1. decembra 2016 do 9. októbra 2017 je poznačené úplnou nečinnosťou okresného súdu.

27. Konanie na okresnom súde (okrem obdobia od 7. novembra 2019 do 4. novembra 2020, keď sa spis nachádzal na krajskom súde) prebiehalo takmer päť rokov, počas ktorých okresný súd nariadil vo veci osem pojednávaní, z ktorých tri nariadené pojednávania boli zrušené pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne, jedno bolo odročené bez meritórneho prerokovania veci z dôvodu namietanej zaujatosti zákonnej sudkyne a jedno bolo odročené bez ukončeného výsluchu predvolaného svedka pre nedostatok vyhradeného času. Uvedený postup okresného súdu, keď výsledok konania v takomto prípade má osobitný význam pre sťažovateľa, pretože sa priamo dotýka jeho osobného statusu, nesvedčí o tom, že by organizoval svoj procesný postup v napadnutom konaní tak, aby bol čo najskôr odstránený stav právnej neistoty sporových strán, pretože vykazuje znaky neefektívnej činnosti, ktorá v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu môže tiež byť príčinou prieťahov v konaní.

28. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vo svojej predchádzajúcej judikatúre už poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011, III. ÚS 516/2014).

29. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Príkaz konať bez zbytočných prietáhov a primerané finančné zadosťučinenie

30. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

31. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa, svojou nečinnosťou vo veci konal.

32. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu skončené, keď bude ešte pokračovať v časti rozhodovania o výške priznanej náhrady trov konania, bolo potrebné prikázať okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 25/2015 konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

33. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

34. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

35. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

36. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadostučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadostučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadostučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

37. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadostučinenie v sume 2 300 €, ktoré odôvodňuje poukázaním na skutočnosť, že „*zdĺhavé konanie ho oberá o čas, ktorý mohol venovať svojej práci*“. Obáva sa, že napadnuté konanie bude trvať ešte niekoľko ďalších rokov a on sa ospravedlnenia a očistenia svojho mena a priezviska nemusí dočkať.

38. Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

39. Vzhľadom na konštatované zbytočné priesťahy okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu dané predmetom napadnutého konania, ale zároveň aj s prihliadnutím na skutočnosť, že spor je v merite veci skončený, považoval ústavný súd priznanie sumy 800 € za primerané finančné zadostučinenie (bod 3 výroku nálezu).

40. Nad rámec požadovaného primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhoviel (bod 5 výroku nálezu).

IV.

Trovy konania

41. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

42. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním.

43. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za tri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie z 31. augusta 2020, a vychádzal pri tom z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2019, ktorá bola 1 062 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2020. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 177 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,62 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 187,62 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2020, t. j. za tri úkony sumu 562,86 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania celkovo v sume 562,86 € (bod 4 výroku nálezu).

44. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

45. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu